

ඇෆ්ගනිස්ථානය තුළ ඔබාමාගේ ලේ වැනි ක්‍රීඩාවේ අවසන් අදියර

Obama's bloody "endgame" in Afghanistan

2011 අගෝස්තු 18

ජනාධිපති බරක් ඔබාමා ඇෆ්ගනිස්ථානයෙන් ඇමරිකානු හමුදාව සීමිත ලෙස ඉවත් කර ගැනීමක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් ආසන්න වශයෙන් දෙමාසයකට පසු, ආසන්න වශයෙන් අවුරුදු 10ක් වයසැති යුද්ධය තුළ එක්සත් ජනපද මූලෝපායේ දිග හැරීම ලේ වැගිරීමේ තියුණු වේගවත්වීමක් දෙසට එල්ල වේ.

ඔබාමා ඔහු ගේ අනිත් 2009 දී ඇෆ්ගනිස්ථානයට යැවූ 33,000ක හමුදා "රැල්ල" පමණක් ඉවත් කර ගැනීමේ නියෝගය නිවේදනය කළ අවස්ථාවේ දී "සුරක්ෂිත සාමයේ ආලෝකය ඇතින් දැකිය හැක" යයි ජනාධිපතිවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙම ඊතියා "සුරක්ෂිත සාමය" විසින් පිටතට විහිදුවමින් පවතින එක ම ආලෝකය නම් දින නියමයක් නොමැතිව ඉදිරියට යෑමට සූදානම් කළ යුද්ධය තුළ හෙල්ෆයර් මිසයිල හා ඇමරිකානු බෝම්බ පිපිරීමෙන් නිකුත් වන ආලෝකය පමණි.

තලේබාන් සංවිධානයක් සමග සාකච්ඡා කර ගනුදෙනුවකට පැමිණීමේ බලාපොරොත්තු පිලිබඳ සැලකිය යුතු සාකච්ඡාවක් වොෂින්ටනයේ නිල කවයන් තුළ පවතී. 2001 ඔක්තෝබරයේ ඇමරිකානු ආක්‍රමනය විසින් තලේබාන් ආන්ඩුව පෙරලා දමන ලදී. ඇෆ්ගනිස්ථානය ගැන ඉදිරියේ දී ජර්මනියෙහි පැවත්වීමට නියමිත ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයකට තලිබාන් සහභාගිත්වය මුලින් බැහැර කර තිබූ ද කාබුලයේ එක්සත් ජනපද තානාපති රයන් ක්‍රොකර් ඔවුන්ගේ සහභාගිත්වය ඇෆ්ගන් ආන්ඩුව හා ඇෆ්ගන් ඉහල සාම කවුන්සිලය විසින් තීරනය කළ යුතු කාරනයක් යැයි මෑත දී යෝජනා කළේ ය.

මේ අතර රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ මධ්‍යම මට්ටමේ හා සීඅයිඒ නිලධාරීන් ජනවාරියේ සිට අඩු තරමින් තුන් වතාවක් ජර්මනියේ හා කටාර්හි දී තලේබාන් නියෝජිතයන් මුන ගැසී ඇත. ඔවුන්ගේ පැත්තෙන් තලේබාන් සංවිධානය, සියලු ම විදේශීය හමුදා රටින් පිටවන තුරු ඇෆ්ගන් ගැටුමට විසඳුමක් පිලිබඳ සාකච්ඡාවක් තිබිය නොහැකි බව දැඩිව ප්‍රකාශ කළේ ය.

මෙම ක්‍රියාදාමයට සම්බන්ධ විශේෂ හෙලිදරව්ව නම් "ඇෆ්ගන් සාම කතා: පුරාමිහයක්," නම් රැන්ඩ් කෝපරේෂන් විසින් මෑත දී නිකුත් කළ අධ්‍යයන වාර්තාවයි. පෙන්ටගනයේ සහාය ලබන බුද්ධි මන්ඩලයක් වන මෙම ආයතනය සෝවියට් සංගමය සමග න්‍යෂ්ටික ගැටුමක අද්දර සිට විසට්නාම් යුද්ධය හරහා "ත්‍රස්තවාදයට එරෙහි

ගෝලීය යුද්ධය" දක්වා එක්සත් ජනපදයේ යුද මූලෝපාය තුළ ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉටු කර ඇත.

මෙම වාර්තාවේ කතුවරුන් නම්, හමීඩ් කර්සායිගේ රූකඩ ඇෆ්ගන් ආන්ඩුව පුටු කළ 2001 බොන් ගිවිසුමේ නායක එක්සත් ජනපද සාකච්ඡාකරු වූ ජේම්ස් ඩොබින්ස් හා කලින් ආසියාවේ ආරක්ෂාව පිලිබඳ සහකාර ලේකම් හා බුෂ් පරිපාලනයේ ඇෆ්ගන් මූලෝපාය සමාලෝචන වාර්තාවේ කතුවරයෙකු වන ජේම්ස් ෂින් ය.

"සාම ක්‍රියාවලියක්" ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පකිස්තානය, ඉන්දියාව, ඉරානය හා රුසියාව ඇතුළු අසල්වැසි බලවතුන් සමග සහයෝගිතාව ආරක්ෂා කර ගනිමින් තලේබාන් සංවිධානය සමග සාකච්ඡා කර එකඟත්වයකට පැමිණීම මාර්ගයෙන් පමණක් අවසාන වශයෙන් ඇෆ්ගනිස්තානය තුළ එක්සත් ජනපද අවශ්‍යතාවයන් රැක ගත හැකි වෙතැයි අධ්‍යයනය පවස යි. "බොහෝ ජාතීන්ට මූලෝපායිකව වැදගත් ස්ථානයක් වන බැවින් අවුරුදු සිය ගනනක් තුළ ඇෆ්ගනිස්තානයේ යුද්ධ කෙරී ඇත. අප්‍රමාන වෙනස්වන වුවමනාවන් හා අරමුණු සමග සාම ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීම සමහර විට දුෂ්කර බව තහවුරු වනු ඇත" කතුවරු අනතුරු අඟවති.

කතුවරු මෙසේ එකතු කළහ, "මෙම සන්තතියට වසර ගනනාවක සාකච්ඡා අවශ්‍යවනු ඇත. මෙම කාලය තුළ සමහර විට සටන් කිරීම අඛණ්ඩව පවතිනු ඇති අතර වඩාත් තීව්‍ර ද විය හැක."

ස්ථිරසාර ලෙස සාකච්ඡා අරඹා ඇති බවට සාක්ෂි නොමැති අතර (ඇමරිකානු නිලධාරීන් සමග වන එහි එක ම සම්බන්ධය හිරකරුවන් හුවමාරු කරගැනීමට යොමුව ඇතැ යි තලේබාන් සංවිධානය ප්‍රකාශ කරයි) සටන් කිරීම තීව්‍ර විය හැකි ය යන අනාවැකිය ඉස්මතු වී ඇත.

2009දී ජනරාල් ස්ටැන්ලි මැක්ක්‍රිස්ටල් විසින් කැරලි පිටු දැකීමේ මූලෝපාය යටතේ පලමු වරට හඳුන්වා දුන් ගුවන් ප්‍රහාර ඇෆ්ගන් ජනතාව තුළ කුපිත කළ වෛරය නිසා තියුණු ලෙස අඩුකිරීමට සිදු වූවද එම ප්‍රහාර දැන් වාර්තා ගත මට්ටමකින් සිදු කෙරේ. පෙන්ටගනය නිකුත් කළ සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව ජූලි මාසයේ දී එක්සත් ජනපද යුද ගුවන් යානා ගුවන් ප්‍රහාර 652ක් එල්ල කොට ඇත, එනම් දවසකට 20කට වැඩි ප්‍රහාර සංඛ්‍යාවකි. මෙය දළ වශයෙන් පසුගිය වසරේ මෙම කාලයේ දී ගෙන ගිය ප්‍රහාරයන් දෙගුණයකින් වැඩි කිරීමකි.

මේ අතර පෙන්ටගන් නිලධාරීන්ට අනුව 2009 සිට විශේෂ මෙහෙයුම් බලකායන් විසින් කොමන්ඩෝ ගුවන් ප්‍රහාරයන් තුන් ගුණයකින් වැඩි කර ඇත. මෙම අවුරුද්දේ ආරම්භයේ සිට අගෝස්තු ආරම්භය දක්වා හමුදාව සඳහන් කරන “දඩයක්කාර මරුවා” බලකාය මෙහෙයුම් 1879 ගෙන ගොස් ඇත. එනම්, දළ වශයෙන් මසකට 30 බැගිනි. මෙය සැසඳිය යුත්තේ 2009 දී යන්තම් 675ක් හා මුලු පසු ගිය වසරට ම 1780ක් සමග ය.

එක්සත් ජනපද මිලිටරි ප්‍රකාශකයෙක් මෙම රාත්‍රී මෙහෙයුම්වල ඵලදායීත්වය ගැන බලුම්බර්ග් ප්‍රවෘත්ති සේවයට මෙසේ කඩිවාරු ගැසී ය, “මෙම මෙහෙයුම්වල දී මූලිකව ඉලක්ක වුවත් ඝාතනය කෙරී හෝ හිර භාරයට ගැනී නැති වූවත් ඒවායින් සියයට 35දී පමණ ඉලක්කයට සෘජුව සම්බන්ධ ඊලඟ කීට්ටු සහකරු හෝ වෙනත් පුද්ගලයෙක් මරා දැමූනි, නැතහොත් අල්ලා ගැනුනි.”

නිශ්චිතව ම විශේෂ බලකායන්ගේ රාත්‍රී මෙහෙයුම්වල මෙම ලක්ෂණය යි ඇෆ්ගන් ජනතාව අතර එතරම් වෛරයක් නංවා ඇත්තේ. මේවායේ ප්‍රතිඵලය නම් කෲර වද හිංසාවලට ලක් කරමින් ද රාත්‍රියේ දී ඔවුන්ගේ නිවෙස්වලින් පිටතට ඇදගෙන යාමෙන් ද ඇෆ්ගන් පවුල් නින්දාවට භාජනය කරමින් අහිංසක පිරිමින්, ගැහනුන් හා ලමුන් ඝාතනය කිරීම ය.

පුහු නේවි සීල් ඒකකයේ සාමාජිකයින් 22කු ඇතුලුව 30කු මරා දමමින් අගෝස්තු 6වැනි දා විනුක් හෙලිකොප්ටරයක් වෙඩි තබා බිම දැමීම මගින් විශේෂ මෙහෙයුම් බලකාය මත වැඩුණු විශ්වාසය යටපත් කර දැමූනි.

2011 මේ වන විටත් එක්සත් ජනපද හා අනෙකුත් විදේශීය වාඩිලාගැනීමේ හමුදාවල 400ක් මරා දැමී ඇත. ඒ අයුරින් මෙම වසර දශකයකට පෙර යුද්ධය පටන් ගැන්මේ සිට ලේවැකි ම වසර වීමේ ඉඩ ඇත.

විදේශීය වාඩිලාගැනීමට විරුද්ධ වන ඇෆ්ගන්වරුන්ට එරෙහි යුද්ධය වේගවත් කිරීම පකිස්තාන් දේශ සීමාව හරහා නියමුවන් රහිත දුරස්ථ පාලක “චෝන්” ගුවන් ප්‍රහාර වැඩි කිරීමත් සමග සම්බන්ධ කෙරී ඇත. ඔබාමාගේ නව ආරක්ෂක ලේකම් (හා මුලින් සීඅයිපී අධ්‍යක්ෂ) ලියොන් පැනොටා අගහරුවාදා වොෂින්ටනයේ සංසඳයක කතා කරමින්, මාරක ප්‍රහාරයන් නවතන ලෙසට පකිස්තානය තුලින් නැග එන ඉල්ලීමට එරෙහිව මෙම ප්‍රහාරයන් ආරක්ෂා කලේය. “අපි අපේ ජාතික ආරක්ෂාව රැක ගනිමු” යි පැනොටා ජාතික ආරක්ෂක විශ්ව විද්‍යාලයේ ශ්‍රාවකයන්ට කීවේ ය. “අපි අපේ රට ආරක්ෂා කරමින් සිටිමු.”

මෙදින ම, මෑත ම චෝන් ප්‍රහාරයක් උතුරු වසිරිස්තාන්වල කාන්තාවන් දෙදෙනෙකු හා ලමයෙකු ඇතුලුව සිව්දෙනෙකු මැරූ අතර හෙල්පයර් මිසයිලයක් නිවසක් කඩා දමා තවත් දෙදෙනෙකුට තුවාල කරන ලදී. ප්‍රදේශයේ ජනයා බිය වද්දමින් චෝන් යානා ප්‍රදේශයට

ඉහලින් නොනවත්වා පියාසර කලෙන් මෘත ශරීර සොයා ගැනීමෙන් තුවාල කරුවන් ගලවා ගැනීමෙන් උත්සාහයන්ට බාධා කෙරුනි.

එක්සත් ජනපදය “ජාතිය ගොඩනැගීමේ” හෝ ඇප්ගන් මහජනයාගේ “හදවත් හා සිත්” දිනා ගැනීමෙහි නියැලී සිටින්නේ ය යන මාවාපෑම යථා ලෙස අතහැර ඇත. ඒ වෙනුවට, ඔබාමාගේ යුද්ධයෙහි අවසන් අදියර නම් ඇෆ්ගනිස්තානුවන්ගේ ප්‍රතිරෝධය ලේ වැකි ලෙස යටත් කොට එය පටන් ගැන්මේ සිට ම යුද්ධයට තල්ලු කෙරුණු අධිරජ්‍යවාදීන්ගේ අරමුණු ඉටුකෙරෙන ගිවිසුමක් සුරක්ෂිත කර ගැනීම යි.

මෙම අරමුණු බැඳී තිබෙනුයේ ත්‍රස්තවාදයට එරෙහි යුද්ධය මත නොව නමුත් භූ-මූලෝපායාත්මක අවශ්‍යතාවයන් හා සංගත ලාභ මත ය. ඒවාට ඇෆ්ගනිස්තානය තුළ ස්ථිර හමුදා කඳවුරු ස්ථාපනය ද ඇතුලත් ය, මේ මත වොෂින්ටනය හා කර්සායි අතර “මූලෝපායාත්මක සහකාරිත්ව” සාකච්ඡා දැන් පැවැත්වෙමින් තිබේ. එවැනි කඳවුරුවල අරමුණ වනවා ඇත්තේ කැස්පියන් මුහුදුබඩ ප්‍රදේශයේ බලශක්ති සංචිත හා ඒවා බටහිරට පොම්ප කෙරෙන ප්‍රධාන නල මාර්ග මත එක්සත් ජනපද පාලනය තහවුරු කිරීමට හා එමෙන් ම චීනය, රුසියාව හා ඉරානයට තර්ජනය කිරීමට ය.

ඇෆ්ගනිස්තානය හා පකිස්තානය යන දෙරටෙහි දිලිඳුභාවයට පත් මහජනතාව මත බියකරු පීඩාවන් පැටවීම සහිත දස අවුරුදු යුද්ධය ගෙන ගොස් ඇත්තේ ද ඇමරිකානු කම්කරු පන්තියේ වියදමිනි. ඝාතනයට හා අංගවිකලත්වයට ලක්වුණු දහස් ගනනක් හටයන් අතරින් අතිමහත් බහුතරය ඇද ගැනුනේ මෙ තුලිනි. ඇප්ගනිස්තානය හා ඉරාකය තුළ යුද්ධ සඳහා ඩොලර් ට්‍රිලියන ගනනක් වක්කරන අතර ම ඩිමොක්‍රටිකයෝ හා රිපබ්ලිකානුවෝ එක් වන්ව රැකියා හා අත්‍යවශ්‍ය සමාජ සේවාවන් සඳහා “මුදල් නැත”යි අවධාරනය කරති.

යුද්ධයට එරෙහි මහජන විරෝධය සැබවින් ම අතුරුදහන් ව ඇත. සැප පහසු මධ්‍යම පන්තික ස්ථරයන් විසින් අධිකරිත්වය දැරුණු නිල “යුද විරෝධී” ව්‍යාපාරය එය විසින් ම ඩිමොක්‍රටික් පක්ෂයට ඒකාබද්ධ කර ඇති අතර ඔබාමා යටතේ මිලිටරිවාදයට ක්ෂමාලාපයන් සැපයීමේ කාර්ය බහුලව ඇත.

එහෙත් කම්කරු පන්තිය තුළ යුද්ධයට ඇති වෛරය සමාජ තත්වයන්, රැකියා ජීවන මට්ටම් මත කෙරෙන ප්‍රහාරයන්ට එරෙහි කෝපය සමග එක පෙලට වර්ධනය වෙමින් පවතී. යුද්ධයට එරෙහි මෙම මහජන වෛරය ඔබාමා පරිපාලනයට සහ මිලිටරිවාදයේ හා යුද්ධයේ උල්පත වන ධනේශ්වර ලාභ පද්ධතියට එරෙහිව කම්කරු පන්තිය ස්වාධීනව දේශපාලන බලමුලු ගැන්වීම හරහා මුදාහල හැකි ය, මුදාහල යුතු ය.

බිල් වැන් ඕකන්